

hiányzott egészen a hit, de megvolt a *tudása* is annak, hogy milyen eszközök kellenek a győzelemhez, Kossuthnak elég volt az eszme ereje, Görgey a szervezetséget követelte. A nagy polgári politikus jól érezte magát a hatáskörök forradalmi összefolyásában, a nagy átalakulás és az élet-halálharc ziláltságában, ahol minden az ő emberfeletti energiájára és képességeire volt felépítve. Görgey utálta a jelszavak mögött megbújó fejtelenséget, és férfias, a halálig lemondó áldozatkésztséget és lelki fegyelmezettséget követelt. Kossuth gondolkodását a magyar faj büszke önérzete, végtelen erejének tudata, forradalmi lelkesültsége irányította. Görgey úgy tudta, hogy mindezekkel egy „részeg ulánust“ sem lehet kiverni a nyeregből, ridegen a realitást mérlegelte, mert gondolatai szárnyalásának határt szabott a szenvedő hadsereg látása, a télvíz idején alsóruhában küldött ujoncok, akik fagyott tagokkal vonszolták magukat a kegyetlen hidegben.

Egyik nagy férfiúban fantáziától színesített töretlen hit, a másikban szárnyaszegett hit sok mindenben, de önfeláldozó kötelességérzet, s mindkettőben sok szeretet a magyar haza iránt: ha egy elismert magasabb hatalom e két ember összeműködésének irányt szab, csodákat tesznek. De hiányzott a magyar politika egységes irányítása a nemzet megmentésének közös célja felé, azért el kellett válniok. Útjaik szétágaztak, mert Görgey *nem volt forradalmár lélek*, s a nemzetmentő akció az ő elgondolásában csak a nemzet nagy lelki szubordinációjának és győzelemre irányított akaratának valóságra váltásával lett volna kivihető. *Miskolczy Gyula.*

SAPHO A SZIKLÁN.

Reményik Sándornak.

„Fehér gyapjú-ruhámon ma nincs öv, nincs aranycsat,
 De remekbe redőzte legkönnyebb ujjú lányom,
 Hajamban nincs egy hajfű, koszorúd éke van csak,
 Gyűrűtelen kezembe csak szerszámod ha szánom.
 Im, az elárult asszony, megcsúfolt koldus úrnő,
 Kinek tördelt kezekkel önszemét kéne verni,
 Mint győztes hadvezér, színed elejbe úgy jő
 Fehér-örömi Isten, s nem állal énekelni.
 — Lásd, palotám mögöttem idáig néz vakitva,
 Illattal int a kertem, cselédim idesírnak,
 A tengeren előttem a lopakvók ladikja,
 Elénné őket éle hitványabb szolganyílnak.
 De megcsókoltam immár a küszöböt és hátra
 Nem nézek és előre nem küldök semmi átkot,
 Két felszikkadt pillám kitágul igazlátva,
 S csak téged lát kegyesnek szemem, a látva-látnok.
 Nem mondom, rám is ömlött az Istenek szarúja,
 Aphrodité is ejtett néhány késői rózsát,
 De kincseken, ruhákon nem enyhült szívem bújá
 S a szerelem öléből mételyre vált a jóság.

De akit fényes Isten bölcsöm mellé te küldtél,
 Az nem hamisan csókolt s hü csókja megfogamzott,
 Neked legyen dicsőség, ki akkép könyörültél,
 Hogy lelkemből az ének, mint tűzbokor kilangzott.
 ... S hogy lábamhoz lapultak dalomért földi szolgálak,
 Hogy érte szelid lány nép rajként körül imádott,
 Hogy habzó nektár mellé vig Istenek dalolták:
 Ó, áldlak érte s mégis, másért légy százszor áldott.
 Mert jaj, hamar fordulhat az Égiek szeszélye
 S min embernép hevül, elszállhat, mint a pára,
 És minden foly a földön, tüzek, vizek veszélye
 Vetheti büszke igém örökös éjszakára.
 Mely gyilokjárt sziven egy sóhajnyit se könnyit,
 Nem kétes örökhírért buggyan ajkamra hála,
 De jobb kegyelmedért dicséretem előmlik,
 Hogy bő ígéket adtál a magam vigaszára.
 Légy áldva, Kegyelem. Fegyvertelen nememnek
 Hogy mikor nem maradt más, csupán könnyhullatások
 S egyenlőtlen csatáin az ádáz szerelemnek
 Csak sóhajok vagy átkok és fogcsikorgatások ...
 Hogy mikor fáj a lét s a nemlét búja rágott,
 S töprengtek néma kinban eszükfélton a bölcsek,
 Piros szivárványban ha ölelte a világot
 Az égigérő mámor s kurjongók hoppra költek:
 ... Te küllöt adtál s lendült a négykézlábú bánat,
 Te méltóságot adtál vinnyogó panaszomnak,
 Kristályformát a könnynek, a kedvnek lepkeszárnyat,
 Pacsirtasikkanást az üdvitatta szomjnak. —
 Nyugalmas koronám, nem félős, hogy elorzák,
 Szelid külön napom, melynek borulta nem jött,
 Te jobb voltál kenyérnél, mert laktatott egy morzsád,
 És hübb voltál anyámnál, mert sirig ért az emlőd.
 Az embersivatagban mikép vándor oázis
 Kisértél engemet, elpörölhetlen Éden,
 És tiszta lombjaid enyhítik szörnyü mám is,
 Foltatlanná avatva ez utolsó beszédem.
 Hogy mikor ajkamig ver a sós-keserü tajték,
 És Atropos kezében cserszenve nyil az olló,
 Imára fordítottam a végső árva jajt még,
 S úgy indulok eléd most, jó Istenem, Apolló.“

R. Berde Mária.